

Grad Sarajevo
City of Sarajevo

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Kanton Sarajevo
Grad Sarajevo
GRADSKO VIJEĆE

Broj:
Sarajevo, __. __. 2022. godine

Na osnovu člana 26. stav 1. tačka 2. i člana 74. stav 1. Statuta Grada Sarajeva („Službene novine Kantona Sarajevo”, broj 34/08 – prečišćeni tekst), Gradsko vijeće Grada Sarajeva, na __. sjednici održanoj dana __. __. 2022. godine, primilo je k znanju

Informaciju o aktivnostima Informativnog centra o Međunarodnom krivičnom sudu za bivšu Jugoslaviju Sarajevo

PREDSJEDAVAJUĆI GRADSKOG VIJEĆA

Jasmin Ademović

Adresa: Hamdije Kreševljakovića 3
71000 Sarajevo, BiH
Tel: +387 33 216 659
Fax: +387 33 205 874
Email: gsgv@sarajevo.ba
Web: gradskovijece.sarajevo.ba

Grad Sarajevo
City of Sarajevo

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Kanton Sarajevo
Grad Sarajevo
GRADONAČELNICA

Informacija
o aktivnostima Informativnog centra o Međunarodnom krivičnom sudu
za bivšu Jugoslaviju Sarajevo u 2022. godini

Predlagač: Gradonačelnica
Obrađivač: Gradska služba za poslove
Informacionog centra

Sarajevo, decembar 2022. godine

Adresa: Hamdije Kreševljakovića 3
71000 Sarajevo, BiH
Tel: +387 33 407 443
Fax: +387 33 208 341
Email: grad@sarajevo.ba
Web: www.sarajevo.ba

UVOD

U skladu sa Odlukom o organizaciji i djelokrugu organa uprave grada Sarajeva, Gradska služba za poslove Informativnog centra vrši sljedeće poslove:

- Predlaže i priprema propise i druge akte iz nadležnosti Službe koje donosi Gradsko vijeće i gradonačelnica;
- prati stanje zakonske regulative u oblasti za koju je osnovana; informira javnost o pitanjima ratnih zločina, uspostavlja snažne vanjske komponente, uključujući: komponentu tranzicione pravde i suočavanja s prošlošću organiziranjem raznih informativnih i edukativnih javnih događaja; komponentu podrške pravnim profesionalcima i grupama civilnog društva koji se bave ratnim zločinima pred domaćim sudovima u Bosni i Hercegovini;
- izložbenu komponentu – prikaz rada Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju (u daljnjem tekstu: MKSJ) i sudova u Bosni i Hercegovini na donošenju presuda u predmetima ratnih zločina; izrađuje razne propise i druge odluke iz svoje nadležnosti;
- saraduje sa sredstvima informiranja po svim pitanjima aktivnosti Informativnog centra;
- priprema i organizira poslove vezane za uključivanje Grada u dostupne programe tehničko-finansijske pomoći, u saradnji sa specijalistima MKSJ i arhivskom materijalu sadržanom u online bazama podataka MKSJ;
- obezbjeđuje održavanje i nesmetano funkcioniranje sistema; stara se o ispravnosti i funkcioniranju instalirane računarske, programske, komunikacione i druge prateće opreme u Informativnom centru; pruža stručno-tehničku pomoć korisnicima baze podataka, rješava softverske i mrežne probleme; održava WEB stranicu Službe;
- daje primjedbe, mišljenja, prijedloge i sugestije prilikom izrade akata koji se odnose na oblast koja obuhvata djelokrug rada službe, a koje donose organi Kantona Sarajevo i Federacije BiH; vrši i druge poslove za koje je osnovana kao i poslove koje joj u zadatak stavi gradonačelnica.

Veći dio aktivnosti Službe odnosi se na poslove razvoja mandata Informativnog centra o Međunarodnom krivičnom sudu za bivšu Jugoslaviju (MKSJ) Sarajevo koji je službeno počeo sa radom 23. maja 2018. godine.

Informativni centar o MKSJ Sarajevo nastao je na temelju potpisanog Memorandum o razumijevanju između Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju (MKSJ) i Grada Sarajeva za razvoj Informativnog centra Sarajevo, a Gradsko vijeće Grada Sarajeva donijelo je Odluku o davanju saglasnosti na citirani memorandum („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj 50/16). Informativni centar o MKSJ Sarajevo sa sjedištem u Vijećnici zvanično je počeo sa radom 23.05.2018. godine. Mandat Informativnog centra sastoji se u tome da pruži javnosti ažuran, direktan i siguran elektronski pristup svim javno dostupnim spisima Tribunala i arhivskom materijalu sadržanom u online bazama podataka MKSJ, kao i da obavlja poslove informiranja javnosti o pitanjima ratnih zločina, doprinoseći tako procesu tranzicione pravde i jačanju vladavine prava u BiH i regiji uspostavljanjem snažne outreach komponente, uključujući: komponentu tranzicione pravde – organiziranjem raznih informativnih i edukativnih javnih događaja, komponentu podrške pravnim profesionalcima i civilnom društvu koji se bave ratnim zločinima pred domaćim sudovima u BiH- kroz aktivnosti na izgradnji njihovih kapaciteta i izložbenu komponentu – prikaz rada MKSJ i sudova u BiH na donošenju presuda u predmetima ratnih zločina. Poslovi Centra (mandat) je stavljen u djelokrug Gradske službe za poslove Informativnog centra o MKSJ Sarajevo temeljem Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta organa uprave Grada Sarajeva broj: 01/04-04-3834/21 od

12.07.2021. godine, a na koji je Gradsko vijeće Grada Sarajeva na Drugoj sjednici, održanoj dana 02.06.2021. godine, dalo saglasnost svojom Odlukom o davanju saglasnosti na Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta organa uprave Grada Sarajeva („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj 24/21).

Informativni centar o MKSJ Sarajevo je prvi centar ove vrste u regiji koji istovremeno razvija sve komponente svog mandata i koji je za godinu i pol dana svoga djelovanja kapacitirao svoje resurse (prostor, tehnika) i proveo niz aktivnosti koje su imale za cilj afirmaciju svih komponenti njegovog mandata. Između ostalog, Centar je u cijelosti omogućio online pristup dostupnoj arhivskoj građi MKSJ, ugostio je od njegovog otvaranja do danas preko 400 domaćih i stranih studenata, istraživača i učenika, uspostavio nekoliko značajnih saradnji sa akademskom zajednicom, pravosuđem i relevantnim udruženjima, održao nekoliko međunarodnih konferencija, te omogućio da dio njegovog sadržaja bude i originalna sudnica Tribunala koja je dopremljena iz Haga i koju svakodnevno obilaze turisti našeg grada i tako se upoznaju sa novijom historijom naših prostora na temelju činjenica koje je utvrdio Tribunal u svojim pravosnažnim presudama.

U cilju boljeg vizibiliteta i rada Informativnog centra, gdje bi se dodatno ojačala akademska komponenta i saradnja sa univerzitetima gdje bi se ojačalo istraživanje o sukobima na području bivše Jugoslavije, gdje bi magistri i doktoranti koristili bazu MRMKS i pisali istraživačke radove na teme holokausta i genocida, međunarodnog humanitarnog i krivičnog prava te bi se na taj način studenti zainteresirali da centar i njegove postojeće resurse koriste u istraživačku svrhu. S tim u vezi, Gradsko vijeće je na 19. sjednici, održanoj dana 05.10.2022. godine, donijelo Odluku o izmjenama i dopunama Odluke o organizaciji i djelokrugu organa uprave Grada Sarajeva („Službene novine Kantona Sarajevo“, br. 24/21 i 16/22). Ovom Odlukom osnivaju se i organiziraju organi uprave kao jedinstveni gradski organ uprave u kojem djeluju gradske službe za upravu i upravne organizacije kao gradski organi uprave (u daljnjem tekstu: Gradska uprava), utvrđuje njihov djelokrug, rukovođenje i uređuje druga pitanja od značaja za njihovo organiziranje i funkcioniranje. Ovakva Gradska upravna organizacija realizuje se u cilju obavljanja stručnih poslova koji pretežno zahtijevaju primjenu stručnih i naučnih metoda i sa njima povezanih upravnih poslova te se u tu svrhu osniva gradska upravna organizacija u sastavu organa uprave – Informativni centar Sarajevo.

AKTIVNOSTI INFORMATIVNOG CENTRA MKSJ

Organizacione aktivnosti

S ciljem kapacitiranja Informativnog centra MKSJ u Vijećnici realizirane su aktivnosti:

- opremanja prostora namještajem (dijelom iz donacije, dijelom iz budžetskih sredstava), kompjuterskom opremom (donacija Općine Centar),
- uvoz i montaža originalne sudnice MKSJ broj 2 koja je dopremljena iz sjedišta MKSJ, Den Haag, Kraljevina Nizozemska (Sarajevo je prvi grad, nakon Nürnberga koji ima originalnu sudnicu jednog međunarodnog suda u kojoj se sudilo osobama optuženim za ratne zločine). Navedena sudnica je sa svim postojećim izložbenim komponentama i mobilijarom izmještena u veću prostoriju u Vijećnici s ciljem dodatnog opremanja i obogaćivanja sadržaja.
- priprema i postavka dvije pokazne ploče na ulazu u Informativni centar, kao i vizuala fototapete u prostorijama Informativnog centra, te postavka stalne izložbe *Opsada Sarajeva kroz presude MKSJ*.
- Međunarodni rezidualni mehanizam za krivične sudove (Mehanizam) donirao je Informativnom centru o MKSJ ovjerene kopije javno dostupnih presuda koje su izrekli MKSJ i Mehanizam. Ove kopije dostavljene su na engleskom i BHS jeziku. Uz kopije, Centru je dostavljena i zbirka knjiga

i publikacija koje se odnose na sukobe u bivšoj Jugoslaviji i međunarodno i humanitarno pravo, kao i kolekcija materijala namijenjenog javnom informiranju Outreach programa MKSJ-a. Bogata literatura i presude planirane su da budu smještene u biblioteci Centra u Vijećnici. Centar je trenutno u pregovorima sa direktorom Programa vladavine prava za Jugoistočnu Evropu Fondacije Konrad Adenauer, g. Hartmut Rankom, u cilju iznalaženja finansijske podrške za nabavku polica i namještaja potrebnog za opremanje biblioteke.

Informativni centar MKSJ Sarajevo zvanično je počeo s radom 23. maja 2018. godine, ceremonijom otvaranja kojoj je prisustvovala visoka delegacija Međunarodnog rezidualnog mehanizma za krivične sudove (u daljnjem tekstu Mehanizam) koji je pravni sljednik Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju.

Zajedničkim presijecanjem vrpce Informativni centar MKSJ zvanično su otvorili bivši gradonačelnik Sarajeva Abdulah Skaka, sudija i bivši predsjednik MKSJ Fausto Pocar i šefica kabineta predsjednika Mehanizma, gđa Gabrielle McIntyre.

- Ceremoniji otvaranja prisustvovali su i predstavnici izvršne, zakonodavne i sudske vlasti u BiH, međunarodne zajednice, udruženja žrtava ratnih zločina, predstavnici akademske zajednice, nevladinih organizacija, kao i predstavnici medija.

1. AKTIVNOSTI INFORMATIVNOG CENTRA O MEĐUNARODNOM KRIVIČNOM SUDU ZA BIVŠU JUGOSLAVIJU SARAJEVO U 2022. GODINI

1.1. Normativne aktivnosti i uspostavljene saradnje

Gradsko vijeće Grada Sarajeva donijelo je Odluku o davanju saglasnosti na Izmjenu i dopunu br. 1. Memoranduma o razumijevanju između Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju i Grada Sarajeva za razvoj Informativnog centra Sarajevo, broj: 01-GV-02-426/18 od 25.04.2018. godine („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj 22/18).

Naime, nakon zatvaranja MKSJ-a 31. decembra 2017. godine, sva prava i obaveze MKSJ preuzima Međunarodni rezidualni mehanizam Ujedinjenih Nacija za krivične sudove (u daljnjem tekstu: Mehanizam), počevši od 1. januara 2018. godine, te je bilo neophodno donijeti navedenu Odluku.

U skladu s mandatom Informativnog centra MKSJ, a u cilju podrške pravnim profesionalcima i civilnom društvu u aktivnostima na izgradnji kapaciteta usmjerene ka pravnim stručnjacima i grupama civilnog društva koji se bave ratnim zločinima pred domaćim sudovima u Bosni i Hercegovini, pripremljeni su i potpisani sljedeći dokumenti:

- *Memorandum o saradnji između Centra za postkonfliktna istraživanja i Grada Sarajeva*, mart 2018.
- *Memorandum o saradnji u cilju realizacije aktivnosti iz platforme za mir potpisan između Grada Sarajeva i Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine*, august 2018.
- *Memorandum o saradnji između Pravnog fakulteta Univerziteta u Sarajevu i Grada Sarajeva* mart 2019.
- *Memorandum o saradnji između Suda BiH i Grada Sarajeva*, mart 2019.
- *Memorandum o saradnji Grad Sarajevo i Fondacija Konrad Adenauer Stiftung – Predstavništvo u BiH*, januar 2020.
- *Memorandum o saradnji između Grada Sarajeva i Memorijalni centar Srebrenica-Potočari, Spomen-obilježje i mezarje za žrtve genocida iz 1995 godine Srebrenica*, juni 2020.
- *Odluka o Danu obilježavanja opsade Sarajeva 1992.-1995.* („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj 41/2), 29.09.2021.

- *Odluka o davanju saglasnosti na program aktivnosti za Dan obilježavanja opsade Sarajeva 1992.-1995. za 2023. godinu, decembar 2022.*
- *Odluka o obilježavanju Dana sjećanja na žrtve genocida u Srebrenici („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj 34/08), 01.06.2022. godine*
- *Odluka o davanju saglasnosti na program aktivnosti za Dan obilježavanja sjećanja na žrtve genocida u Srebrenici za 2023. godinu („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj 25/22), 05.10.2022. godine*
- *Odluka o obilježavanju Dana sjećanja na žrtve zločina protiv čovječnosti u Prijedoru i njegovoj okolini, decembar 2022. godine*
- *Odluka o davanju saglasnosti gradonačelnici Grada Sarajeva za potpisivanje Memoranduma o razumijevanju između Grada Sarajeva i Aušvic Instituta za prevenciju genocida i masovnih zločina, decembar 2022. godine*

Gradsko vijeće Grada Sarajeva donijelo je Odluku o **Danu obilježavanja opsade Sarajeva 1992.-1995.** broj: 01-GV-02-1132/21 od 29.09.2021. godine („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj 41/21).

Ovom Odlukom utvrđuje se 5. april kao Dan obilježavanja opsade Sarajeva 1992.-1995. i propisuje način njegovog obilježavanja. Cilj obilježavanja opsade Sarajeva je da se na prigodan i dostojanstven način obilježi najduža opsada jednog glavnog grada u savremenoj historiji ratovanja, patnje, hrabrosti i herojskog otpora stanovnika i branilaca Sarajeva.

Ovom Odlukom daje se saglasnost na Program aktivnosti za Dan obilježavanja opsade Sarajeva 1992.-1995. za 2023. godinu. Ovlašćuje se gradonačelnica Grada Sarajeva da za potrebe realizacije Programa formira Organizacioni odbor, kao i da poduzima sve ostale aktivnosti potrebne za njegovu uspješnu realizaciju.

Program aktivnosti obilježavanja opsade Sarajeva za 2023. godinu usvojen je na 21. sjednici Gradskog vijeća Grada Sarajeva koja je održana dana 30.11.2022. godine. U 2023. godini program aktivnosti će biti jako bogat i prepun različitih aktivnosti koji će odražavati herojski otpor stanovnika Sarajeva tokom Opsade. 04. aprila je planiran dokumentarni film „Meske“ o ljudima koju su preživjeli opsadu Sarajeva. U filmu se govori o hrabrosti i odlučnosti stanara da ne napuste svoj dom i da uz pripadnike Armije RBiH u zgradi provedu najteže trenutke. Kako su živjeli, šta su jeli, kako se i u ovim najgorim trenucima jedan hrabri umjetnik odlučio da pravi foto-sesiju koja će kasnije izrasti u jednu od najboljih i najvećih ratnih izložbi. Izložba crno-bijelih fotografija autora Toše Mitaševskog, poznatog bosanskohercegovačkog umjetnika, biti će upriličena u auli sarajevske Vijećnice. Izložba „Soba njenih uspomena“ je izložba crno-bijelih fotografija koja govori o besmislu i surovosti rata, nastala u Sarajevu 1993. godine u stambenom objektu koji se nalazio na ratnoj liniji razdvajanja između naselja Grbavica i Hrasno. 05. aprila 2023. godine planirana je panel diskusija: Uloga žene u odbrani Sarajeva kao borkinje, doktorice, novinarke, majke, supruge i pripadnice Armije BiH kroz ulogu kulture i otpor podizanjem morala. Tema panel diskusije bila bi otpor kulturom i doprinos žena u odbrani Sarajeva kroz opću kulturu, festivale, predstave otpora opsadi, ali i osvrt na spomenike izgrađene kao simbol prkosa i opsade Grada (Spomenik Suada i Olga) koji čuvaju kulturu sjećanja i štite od zaborava. Centralna manifestacija bila bi obogaćena tako što bi se kroz obilježavanje odala počast žrtvama opsade, kroz izvođenje Adagio Albinonija od strane mladih (studenti Srednje Muzičke škole i Muzičke akademije). Cilj je podsjetiti na ovaj jedinstveni memorijal žrtvama te potaknuti građane na sjećanje na nastradale sugrađane za vrijeme opsade. 05.04.2023. godine, Program obilježavanja dodatno se obogaćuje izložbom mladih talentiranih umjetnika koji su studenti Akademije likovnih umjetnosti Univerziteta u Sarajevu. Izložba će se održati u jednoj od sarajevskih galerija. Izložba se tematski veže za otpor građana, preživljavanje i pruženi otpor tokom opsade. Izložba pruža vizualni i edukativni karakter o ratnim dešavanjima te

svojim likovnim izražajem traži od „pojedince“ da stane pred fotografiju i razmisli o strahotama rata čiji svjedoci smo i danas.

Kada je u pitanju program obilježavanja Dana sjećanja na žrtve genocida u Srebrenici, 10. jula, 2023. godine planirano je izvođenje predstave u auli sarajevske Vijećnice prema adaptaciji knjige „Tražeći Esmira“, autora Nicka Teunissena. U knjizi se govori o dječaku koji je ubijen u genocidu, počinjenom u julu 1995. godine. Kroz potragu za Esmirom, na osnovu fotografije koju je načinio Serge Janssen, prikazuje se paleta neispričanih priča, anegdota i divnih uspomena na napredan predratni grad Srebrenicu. Nakon filma bit će upriličena izložba fotografija autora Janssena koje oslikavaju životnu priču dječaka iz Srebrenice. 11. jula, 2023. godine Grad Sarajevo će simboličnim spuštanjem zastave na pola koplja, oglašavanjem sirena i spuštanjem cvijeta Srebrenice na sarajevskoj Vijećnici, prisjećati se žrtava genocida.

2.2. Informativne i edukativne aktivnosti

Informativne i edukativne aktivnosti: Centar je uspostavio saradnju sa određenim brojem akademskih ustanova – Pravni fakultet Univerziteta u Sarajevu, Sarajevo School of Science and Technology-SSST (od strane uposlenika Centra organizira se predavanja za studente o međunarodnom humanitarnom pravu, osnivanju, mandatu, nasljeđu i značaju MKSJ-a), saradnju sa Memorijalnim centrom Potočari-Srebrenica, saradnju sa Sudom BiH (predavanja i obuke za korištenje baza MKSJ za potrebe rada), organizira predavanja, međunarodne konferencije i javne događaje za širu javnost, kao npr. međunarodne ljetne škole, javno praćenje izricanja presuda, iniciranje uspostave međunarodnog doktorskog studija koji će koristeći bazu MKSJ vršiti naučnoistraživački rad i sl.

Saradnja sa relevantnim NVO: Centar institucionalizira saradnju sa udruženjima koja se bave tranzicijskom pravdom, postkonfliktnim društvima, udruženjima žrtava i sl.

Saradnja sa sličnim centrima i memorijalima koji njeguju memoriju: Uspostavljena je saradnja sa Memorijalnim centrom Potočari-Srebrenica i sa Institutom za istraživanje i prevenciju genocida u New Yorku. U toku su aktivnosti na uspostavljanu saradnje sa Memorijalom Auschwitz. S tim u vezi Služba će uraditi nacrt Memoranduma o pristupanju saradnje između Grada Sarajeva i Muzej memorijala Birkenau u Poljskoj. Također, planiran je Memorandum o pristupanju saradnje sa Nürnbergom koji će se realizirati kada se steknu uslovi.

Centar je postao i značaj dio turističke ponude grada Sarajeva i objekta Vijećnice. Turistički hot spot.

Otvaranje izložbe Paula Lowea – Opsada Sarajeva

U sklopu programa obilježavanja 30 godina od početka opsade Sarajeva, glavnog grada Bosne i Hercegovine, u Vijećnici je otvorena izložba fotografija „Opsada/Siege“ britanskog fotografa Paula Lowea. Tom prilikom u Vijećnici je prisustvovalo 100 predstavnika vlasti, stručne i akademske zajednice, udruženja žrtava, međunarodnih organizacija, nevladinog sektora i studenata. Lowe je boraveći u gradu u vrijeme opsade, svojim foto-objektivom zabilježio svakodnevicu i borbu za preživljavanje Sarajki i Sarajlija. Izložbu je otvorila gradonačelnica Sarajeva Benjamina Karić uz prigodni govor. Lowe je u izjavi medijima kazao kako su fotografije svjedočenja o hrabrosti građana Sarajeva koji su se suprotstavili opsadi protiv civilizacije prije 30 godina. Dodao je kako se nažalost iste stvari dešavaju danas u Ukrajini. Otvaranju izložbe prisustvovali su i Neil Kavanagh, zamjenik britanskog ambasadora u Sarajevu te mladi aktivisti koji djeluju u nevladinoj organizaciji Centar za postkonfliktna istraživanja koji su čitali novinske ulomke tekstove o opsadi Sarajeva na svim svjetskim jezicima. Umjetnički performans realiziran je u izvedbi mladih umjetnika Zlatana Božuta (Ludwig van Beethoven – Sonata op. 27 br. 2, Moonlight sonata, Adagio sostenuto) i violončela – Isak Haračić (Tomaso Albinoni – Adagio u g-molu)

Organiziranje međunarodne konferencije, 30. godina poslije – Sarajevo

Grad Sarajevo je 05. aprila 2022. godine, putem Službe za poslove Informativnog centra, u partnerskoj saradnji sa Centrom za Postkonfliktna istraživanja, Memorijalnim centrom Potočari i Modulom Memorije, organizirao međunarodnu konferenciju u kojoj su učešće uzeli predstavnici Tribunala, akademici, eksperti na polju prava, istraživači, umjetnici i aktivisti. Uvodna obraćanja na konferenciji uzeli su predsjednik MRMKS Carmel Agius, glavni tužilac MRMKS Serge Brammertz, gradonačelnica grada Sarajeva Benjamina Karić i direktor Memorijalnog centra Srebrenica. Učesnici panela bili su istaknuti predstavnici Tribunala, profesori sa King's College u Londonu, ratni reporteri poput Sean Maguire, bivšeg ratnog reportera za Reuters tokom Opsade Sarajeva i Remy Ourdana, ratnog reportera za Le Monde tokom Opsade Sarajeva i aktivisti Magazina MIR. Teme panela tretirale su bosanskohercegovački rat i procesuiranje ratnih zločina: međunarodna iskustva i perspektive gdje se govorilo o presudama haškog Tribunala tokom opsade Sarajeva, utvrđenim činjenicama, kao i dokazima i analizama koja su bila bazirana na fotografijama i video uradcima ratnih novinara. Drugi panel tretirao je kulturu sjećanja i otpor stanovnika Sarajeva kroz kulturu i umjetnost. Treći panel je zatvorila gradonačelnica Grada Sarajeva zajedno sa mladim aktivistima Centra za Postkonfliktna istraživanja koji su bili učesnici MAGAZINA MIR te su zajedno sa gradonačelnicom Grada Sarajeva Benjaminom Karić i Johann Sattler, šefom Delegacije Evropske unije u BiH i specijalnim predstavnikom Evropske unije u BiH, poslali poruku mira.

Konferencija i izložba praćeni su uživo putem video-streaminga te su dostupni i na you tube kanalu i stranici Informativnog centra. Konrad Adenauer Stiftung organizirao je intervju sa autorom izložbe Paul Lowom koji je dostupan na stranici Informativnog centra. Svi digitalni i štampani mediji prenosili su konferenciju i izložbu. Na kraju je bitno napomenuti da je Konrad Adenauer Stiftung sa sjedištem u BIH finansijski podržao print izložbe i katering za goste, predsjednica CPI Velma Šarić pokrila je troškove avionskih karata i smještaja za reportere i profesore London King's College-a tokom trajanja konferencije, dok je Općina Novo Sarajevo snosila troškove rezervacije aule Vijećnice te je i u tom dijelu postignuta i znatna ušteda.

Prezentacija projekta SENSE u prostorijama Informativnog centra, 04.04.2022.

Sudija Carmel Agius, predsjednik Međunarodnog rezidualnog mehanizma za krivične sudove (Mehanizam), održao je uvodni govor na događaju organiziranom od strane Sense Centra za tranzicijsku pravdu, Centra za postkonfliktna istraživanja, Informativnog centra o MKSJ grada Sarajeva i Programa Mehanizma za informiranje zajednica pogođenih sukobima (PMI) povodom obilježavanja 30. godišnjice početka opsade Sarajeva i početka rata u BiH.

Predsjednik je govorio na predstavljanju projekta Sense Centra za tranzicijsku pravdu „Usmena historija MKSJ“ koji se dijelom temelji na sudskoj arhivskoj građi MKSJ-a i Mehanizma. Promocija je održana u sarajevskoj Vijećnici.

Predsjednik Agius čestitao je Sense Centru na njihovom izuzetnom dostignuću, napominjući da projekat „Usmena historija MKSJ-a“ predstavlja važan historijski zapis o iskustvima i naporima zaposlenih u MKSJ-u tokom odlučnog traganja za pravdom za žrtve sukoba u bivšoj Jugoslaviji. Pored predsjednika Agiusa, na promociji su govorili i Ivo Komšić, predsjednik Savjeta gradonačelnice grada Sarajeva za Informativni centar, bivši gradonačelnik grada Sarajeva i član ratnog Predsjedništva BiH, kao i direktor SENSE Centra Mirko Klarin i saradnik SENSE Centra Miralem Smajlović.

Grad Sarajevo odao počast žrtvama genocida u Srebrenici, 11. juli, 2022. godine

Tabuti s posmrtnim ostacima 50 žrtava genocida ispraćeni su u Sarajevu, gdje su im brojni zvaničnici i građani odali počast. Ispred sarajevske Vijećnice, gradonačelnica Benjamina Karić sa zamjenikom Harisom Bašićem, predsjedavajućim Gradskog vijeća Jasmin Ademovićem sa zamjenicom Mirelom Džehverović, te u prisustvu gradskih vijećnika, odali su počast i ispratili kamion sa tabutima.

Gradonačelnica je poručila da mir, istina i pravda nisu danas potrebni samo Bosni i Hercegovini, nego su potrebni cijelom svijetu! Kao i ranijih godina, brojne Sarajlije izašli su na ulice kako bi odali počast, te pokazali suosjećanje i poštovanje za žrtve stravičnog zločina koji se dogodio 1995. godine u Srebrenici, zaštićenoj zoni UN-a.

Edukativne aktivnosti

Informativni centar MKSJ organizira stručna predavanja o mandatu i naslijeđu MKSJ, specijalističke obuke o korištenju i pretraživanju baza, kao i posjete Informativnom centru MKSJ.

Informativni centar je u periodu april-juni 2022. godini organizirao posjete i stručna predavanja o mandatu i naslijeđu MKSJ za ukupno 215 domaćih i međunarodnih studenata i učenika.

Edukacije su organizirane u saradnji s domaćim i stranim nevladinim organizacijama i udruženjima: Studenti Međunarodnog Univerziteta u Sarajevu, Odjeljenja za međunarodnu saradnju i Rimsko pravo su posjetili Informativni centar, 22.04.2022.

Tokom posjete usvojili su nova znanja o radu haškog Tribunala, djelokrugu Centra i saznali nešto više o opsadi Sarajeva i patnji stanovnika, kao i herojskom otporu kroz fotografije Paula Lowe koje predstavljaju dio izložbeno dokumentarnog arhiva Centra.

Studenti III i IV godine Međunarodnog krivičnog prava, Pravnog fakulteta Univerziteta u Sarajevu, u pratnji doc. dr. Pustahije Almira, posjetili su Informativni centar o MKSJ Sarajevo, 22.04.2022.

Unutar studijske posjete prezentovan je rad Centra, mandat i pravno naslijeđe Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju (MKSJ), kao i Mehanizma za međunarodne krivične sudove, kao pravnog čuvara naslijeđa MKSJ i MKSR. U sklopu boravka u prostorijama Informativnog centra, predstavljena je stalna izložbena postavka Centra, originalna sudnica MKSJ koja je trajno smještena u Vijećnici. Studenti su pokazali interes za cjelokupan rad Centra i haškog naslijeđa.

Informativni centar ugostio 100 studenata II godine studija krivičnog prava Pravnog fakulteta Univerziteta u Sarajevu, 11.05.2022.

Realizacija posjete je dio saradnje koju je Grad Sarajevo uspostavio sa Pravnim fakultetom Univerziteta u Sarajevu potpisivanjem Memoranduma o saradnji u junu 2018. godine. Današnja posjeta i nastavak saradnje Informativnog Centra sa Pravnim fakultetom Univerziteta u Sarajevu je posebno je inicirana od strane Prodekanice za nastavu i studentska pitanja prof. dr. sc. Amile Ferhatović koja je organizirala dolazak studenata i prisustvovala posjeti. Studentima je prezentiran rad Centra, kao i predavanje o mandatu i pravnom naslijeđu Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju (MKSJ) i Mehanizma za međunarodne krivične sudove koji je pravni sljednik MKSJ. Kroz predavanja, koja su realizirana u sklopu boravka Informativnog centra, studenti su kroz stalnu izložbenu postavku Centra stekli značajna znanja o ulozi MKSJ u razvoju i unaprjeđenju međunarodnog humanitarnog i krivičnog prava koji je tokom svog rada razvio univerzalno prihvaćene standarde i prakse rješavanja sukoba, procesuiranja ratnih zločinaca i utvrđivanja individualne odgovornosti za krivična djela genocida, zločina protiv čovječnosti, kršenja zakona ili običaja ratovanja i teške povrede Ženevskih konvencija.

Dr. Lowe održao predavanja u Informativnom centru, 25.04.2022.

Upriličena su dva predavanja od strane dr. Paula Lowea. Jedna je održana za učesnike Akademije VII, a druga za učesnike Akademije likovnih umjetnosti na čelu sa prof. dr. Ivan Hrkešom. Dr. Lowe je držao predavanja unutar seminara o dokumentaciji fotografija, 30. godina poslije – Sarajevo, koje govore o opsadi Sarajeva, istrajnosti civila, preživljavanju i otporu tokom opsade. Dr. Lowe je nagrađivani britanski fotograf čije su fotografije objavljivane u novinama Time, Newsweek, Life, Sunday Times Magazin, Observer i Independent. Dr. Lowe je prenosio udarne vijesti širom svijeta, uključujući pad Berlinskog zida, oslobađanje Nelsona Mendele, glad u Africi, kao i konflikte u bivšoj Jugoslaviji.

Studenti III godine Pravnog fakulteta u Zenici u pratnji prof. dr. sc. Aide Mulalić, prodekanese za nastavu i studentska pitanja, posjetili Informativni centar o MKSJ Sarajevo, 13.05.2022.

Unutar organizirane posjete predstavljen je i projekat Sense Centra za tranzicijsku pravdu „*Usmena historija MKSJ*“, koji se dijelom temelji na sudskoj arhivskoj građi MKSJ-a i Mehanizma.

Unutar projekta, studentima je prezentiran dokumentarni zapis o granatiranju i spaljivanju Vijećnice pod nazivom: *Zatiranje historije i sjećanja – sarajevska Vijećnica*, kao i način pristupanja spomenutoj arhivskoj građi. Drugim video zapisom prezentiran je Sudski epilog Pretresnog vijeća Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju koji tretira opsadu Sarajeva unutar kampanje snajperskih napada i granatiranja kojim je bilo izloženo civilno stanovništvo Sarajeva od kraja maja 1992. do oktobra 1995., i koji je dostupan u dijelu arhiva zapisa *Teror u 12 slika Sarajevo '92-95'* u produkciji SENSE Centra za tranzicijsku pravdu.

Studenti prve godine master studija Odsjeka za politologiju / UPD i Odsjeka za sigurnosne i mirovne studije Fakulteta političkih nauka Univerziteta u Sarajevu u okviru predmeta „Studije holokausta i genocida“ bili su u posjeti Informativnom centru o Međunarodnom krivičnom sudu za bivšu Jugoslaviju (MKSJ) Sarajevo. (01.06.2022.).

Studenti prestižne Ženevske Akademije za međunarodno humanitarno pravo i ljudska prava posjetili su Informativni Centar o Međunarodnom krivičnom sudu za bivšu Jugoslaviju koji je smješten u Vijećnici grada Sarajeva, 18. juli, 2022. godine

Naime, *Rezolucija Vijeća sigurnosti UN, broj 1966/2010* kojom se osniva Međunarodni rezidualni mehanizam za krivične sudove UN-a (MRMKS/Mehanizam), koji je pravni nasljednik MKSJ-a (MKSJ je nakon 24. godine prestao sa radom 31.12.2017. godine), sadrži odredbu prema kojoj su „MKSJ i MRMKS dužni da sarađuju sa zemljama bivše Jugoslavije, i to putem uspostave informativnih i dokumentacionih centara, tako što će im omogućiti pristup javnim spisima MKSJ i Mehanizma, uključujući i pristup preko njihovih web stranica“.

Pored toga, Centar realizira razne aktivnosti koje promoviraju naslijeđe haškog Tribunala te na taj način pomaže u informiranju lokalnog stanovništva o pitanjima ratnih zločina, doprinoseći procesu tranzicijske pravde i jačanja vladavine prava u Bosni i Hercegovini i regiji.

Studenti su toplo dočekani od strane gospođe Ismene Čaušević koja im je objasnila mandat Centra te pokazala autentičnu sudnicu broj 2. MKSJ-a koja je dopremljena iz Haga u maju 2018. godine. U sklopu posjete, studentima je prikazana stalna izložbena komponenta Centra pod nazivom „*Prikaz rada i doprinosa Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju*“ gdje su istovremeno imali priliku za diskusiju sudske prakse i pravnih dostignuća. Ova posjeta obogatila je naše mlade eksperte

sa proširenim znanjem o ad hoc Tribunalu i ponudila im nevjerojatnu priliku da stoje u sudnicu u kojoj su izrečene sudske presude.

Dogradonačelnica Margetić obratila se učesnicima Međunarodne ljetne škole Sarajevo, 21. juni 2022.

U periodu od 20. do 28. jula 2022. godine, 23 studenta – budući magistri i doktoranti prava i društveno-humanističkih nauka i mladi stručnjaci iz preko 15 zemalja svijeta su u prostorijama Informativnog centra o MKSJ Sarajevo u Vijećnici, uz podršku Grada Sarajeva, pohađali 16. Međunarodnu ljetnu školu Sarajevo 2022. – „*Uloga tranzicione pravde u izgradnji ljudskih prava i vladavine prava u postkonfliktnim društvima*”.

Prvog dana škole, učesnicima se obratila zamjenica gradonačelnice Grada Sarajeva Anja Margetić koja je u svom obraćanju učesnike upoznala sa historijatom Vijećnice, osnivanjem i radom Informativnog centra te u ime gradonačelnice Benjamine Karić zahvalila svim učesnicima programa koji su došli iz raznih zemalja s ciljem da steknu znanja u oblasti međunarodnog krivičnog i humanitarnog prava, ali i da nauče više o historiji Sarajeva, olimpijskom gradu, mjestu susreta istoka i zapada, gradu mladosti, umjetnosti i sporta.

Za učesnike i predavače predstavljen je mandat, djelokrug i buduće aktivnosti Centra, te organizirana prezentacija o mandatu i djelokrugu rada Mehanizma za međunarodne krivične sudove, pravnog čuvara nasljeđa ad hoc Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju. U sklopu predavanja upriličena je i posjeta biblioteci i stalnoj muzejskoj postavci Informativnog centra koju čini i originalna sudnica broj 2. u kojoj se sudilo pojedincima za ratne zločine počinjene na području bivše Jugoslavije. Studenti su imali priliku posjetiti i sarajevsku Vijećnicu.

Po završetku predavanja, sutkinja Međunarodnog krivičnog suda Joanna Korner obišla je Informativni centar o MKSJ Sarajevo, te sarajevsku Vijećnicu koja predstavlja svjetski simbol susreta civilizacija. Tokom obilaska Informativnog centra, sutkinja Korner je, između ostalog, izjavila: „*Postojanje Informativnog centra o MKSJ, prvog u regionu, je jako bitno, jer njeguje i čuva haško naslijeđe, koje je i svojevrsni historijski zapis o ratnim događajima, te na taj način doprinosi tranzicionoj pravdi i istini, te predstavlja bitan segment revitalizacije tkiva post-konfliktnog društva.*“

Dr. Gabriela Ghindea i dr. Matei Demetrescu sa Auschwitz Instituta za prevenciju genocida i masovnih zločina su u sklopu radionica i predavanja na temu o prevenciji genocida obišli izložbeni prostor Informativnog centra i Vijećnicu. Dr. Ghindea je tokom obilaska Centra, između ostalog, izjavila: „*Bitno je da postoji volja i pokretač među mladim ljudima da izučavaju historiju ratnih sukoba ali u isto vrijeme potrebno je izučavati uzroke i posljedice holokausta i genocida u sklopu socijalne psihologije, čiji zadatak je razvijanje kognitivne svijesti pojedinca o uzrocima rata, koji će dovesti do prevencije i ponavljanja istog, uz pomoć adekvatnih edukativnih programa koji će podsticati senzibilitet kod mladih ljudi, doprinijeti poštivanju prema žrtvama rata i njihovim porodicama, razvijati duh zajedništva kod mladih ljudi i uzajamnog poštivanja jednih prema drugima.*“

Škola koju organizira Udruženje Pravnika, Program vladavine prava za Jugoistočnu Evropu Fondacije Konrad Adenauer i Pravni fakultet Univerziteta u Sarajevu, istražuje pojam tranzicione pravde koji podrazumijeva institucionalni odgovor na izazove tranzicije i tereta prošlosti koji predstavljaju jedan od najvećih izazova Bosne i Hercegovine i zemalja naše regije. Tranziciona pravda obuhvata krivična gonjenja, državne i regionalne komisije za istinu, programe reparacija, memoralizaciju, rod i tranzicionu pravdu, rehabilitaciju žrtava i slično.

Informativni centar održao edukacije za 90 učenika osnovne škole „Hrasno” – IX razredi

Služba za poslove Informativnog centra o MKSJ Sarajevo u saradnji sa Općinom Novo Sarajevo, udruženjem „Obrazovanje gradi BiH – Jovan Divjak“ i Pravnim fakultetom organizira edukaciju i posjete učenika osnovne škole Hrasno, IX razreda. Unutar van nastavne aktivnosti učenici osnovne škole Hrasno su posjetili Centar i usvojili osnovna znanja o radu i djelokrugu MKSJ-a te stekli osnove znanja kršenja međunarodnog humanitarnog prava, kršenja Ženevskih konvencija iz 1949. godine, kojim su definirana ljudska prava i slobode kao i pravila postupanja unutar zaraćenih zemalja, prema zaštićenim kategorijama civilnog društva. Po završetku časa, učenici osnovne škole „Hrasno” su prisustvovali predavanju prof. dr. Midhad Izmirlije, sa Pravnog fakulteta, Univerziteta u Sarajevu, koji je održao školski čas o značaju tranzicijske pravde u postkonfliktnim društvima.

Centar je pružio podršku u prikupljanju literature i istraživanju magistarskog rada, studentici Emini Dudo, koja je pisala rad na temu značaja rada i djelokruga Haškog tribunala.

Međunarodne posjete Informativnom centru o MKSJ:

Registar suda, Tambahou posjetio Informativni centar o MKSJ, 08.04.2022.

Zvanična posjeta Registrira suda, Abubacarr Marie Tambahou sa delegacijom u pratnji. Tokom organiziranog dočeka prezentiran je rad Informativnog centra, kao i planiranih budućih aktivnosti. Zamjenica gradonačelnice Anja Margetić upriličila je doček za delegaciju Mehanizma ispred Grada domaćina i obišla Informativni centar i prostorije izložbene komponente u pratnju uposlenice Centra, gdje Čaušević.

Gradonačelnica Grada Sarajeva Benjamina Karić je unutar zvanične posjete g. Viesteurs Koziolsa, člana Vijeća međunarodne Federacije hokeja na ledu obišla Informativni centar i muzejsku komponentu Centra kao i malu sudnicu u pratnji uposlenice Službe, 20.04.2022.

Unutar programa konferencije „*Evropa za građane ujedinjena u ljudskim pravima*“, pod pokroviteljstvom međunarodne mreže nevladinih organizacija *Adriatic GreeNet-onlus*, sa sjedištem u Monfalcone (Italija), *'Kinoatelj'* Nova Gorica (Slovenija), Odjeljenjem za kulturne studije *'Fakultetom Društvenih i Humanističkih nauka'*, Univerzitet u Rijeci i *'Asocijacija studenata Inicijative za kulturne studije -Rijeka (Hrvatska)'* Udruženje *Obrazovanje gradi BIH– Jovan Divjak'* EBBiH-JD, Sarajevo (Bosna i Hercegovina), *'Žene u crnom, Beograd (Srbija)'* realizirana je posjeta Informativnom Centru. Unutar posjete prezentiran je rad i mandat haškog Tribunala, djelokrug i mandat Centra te je prezentirana opsada Sarajeva kroz izložbene fotografije Paula Lowe kao dokumentacija zločina nad civilima Sarajeva i stradanja tokom rata. Posjetu je u potpunosti realizirana od strane Službe za poslove Informativnog centra, tačnije uposlenice Ismene Čaušević i Sanjina Hamaidičevića ispred nevladine organizacije *Obrazovanje gradi BIH* koja je i bila domaćin aktivistima spomenute konferencije. Posjeta je završena tako što je *Obrazovanje gradi BIH* poklonilo 3 knjige toma autora Jovana Divjaka pod nazivom *'Ne pucaj'*, *'ratni dnevnik Jovana Divjaka'* i 2 dio toma sa naslovom *'Fragmenti'*.

Centar posjetila Ambasada SAD u BiH, 16.05.2022.

Tokom neformalne posjete pohvalili su rad Centra, kao i izložbenu komponentu, a delegacija je prisustvovala i izložbi fotografija dr. Paula Lowe.

Centar je posjetila Prodekanesa za međunarodnu saradnju, prof. dr. Sanela Bašić, Fakultet Političkih nauka, Univerziteta u Sarajevu u pratnji delegacije Ambasade Republike Češke, te

je gospođa Bašić pohvalila rad Centra i izrazila interes za posjetu studenata Centru tokom budućih aktivnosti fakulteta, 17.05.2022.

Sarajevska regionalna razvojna agencija (SERDA) u saradnji sa međunarodnim partnerima posjetila Informativni centar o MKSJ Sarajevo, 25.04.2022. godine

Sarajevska regionalna razvojna agencija (SERDA) u saradnji sa međunarodnim partnerima iz Italije, Portugala, Švedske, Rumunije, Španjolske, Kipra i Malte implementira projekat u okviru EU programa Evropa za građane – „Njegovanje jedinstva, tolerancije i ljudskih prava u Europi – FUTURE“.

Kroz prezentaciju mandata Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju (MKSJ) i Međunarodnog rezidualnog mehanizma za krivične sudove Ujedinjenih nacija, kao pravnog čuvara naslijeđa, razgovaralo se, između ostalog, o doprinosu rada pravosuđa i naslijeđa, te su s tim u vezi, gosti imali priliku usvojiti nova znanja o ratnim sukobima na prostorima bivše Jugoslavije, tranzicijskoj pravdi, suočavanju s prošlošću, izgradnji mira i pomirenju, kako bi se bolje upoznali sa temom FUTURE u Sarajevu: „Dostojanstvo i sloboda (nema više zločina protiv čovječnosti)” .

Svrha posjete bila je predstavljanje rada MKSJ, njegovog izuzetnog doprinosa međunarodnoj pravdi, uzimajući u obzir historijski zapis o sukobima, utvrđivanju mnogih činjenica o zločinima, pružanje dokaza i privođenje pravdi odgovornih za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava počinjena u bivšoj Jugoslaviji od 1991. godine i na taj način doprinoseći obnovi i uspostavi mira u regionu. Važno je da ljudi stječu saznanja o ratnim sukobima počinjenim na prostoru bivše Jugoslavije kako se nikome ne bi ponovilo isto. Da bismo održali mir, svi smo dužni zaštititi ljudska prava i slobode.

Novoimenovana predsjednica MRMKS, sutkinja Graciela Gatti Santana obišla Informativni centar o MKSJ, 12.07.2022.

Novoimenovana predsjednica Suda, sutkinja Graciela Gatti Santana je u pratnji delegacije Mehanizma obišla Informativni centar o MKSJ Sarajevo. Tokom posjete Predsjednici je prezentiran rad i djelokrug Centra kao i planirane buduće aktivnosti.

Delegacija iz Njemačke upriličila posjetu Informativnom centru o MKSJ/MRMKS Sarajevo, 19.09.2022.

Gradonačelnica Sarajeva Benjamina Karić primila je danas u Vijećnici višečlanu delegaciju iz Njemačke koju je predvodio predsjednik Asocijacije bavarskih gradova, Peter Braun.

U sklopu službene posjete Gradu Sarajevu, višečlana delegacija iz Njemačke obišla je muzejsku postavku Informativnog centra: „Predstavljanje rada i doprinosa MKSJ/MRMKS-a“ koja je od 2018. godine otvorena u prostorijama sarajevske Vijećnice za posjetioce, studente, istraživače, profesore, turiste. Spomenuta izložba je neophodan sadržaj koji dopunjuje postavku autentične sudnice MKSJ-a koja je dopremljena u sarajevsku Vijećnicu kako bi se sačuvala naslijeđe prvih dostignuća na putu prema međunarodnoj pravdi i krivičnoj odgovornosti još od Drugog svjetskog rata.

Njemačka je zemlja koja je pomagala građanima Sarajeva tokom agresije i čija podrška nije izostala u godinama nakon rata. S tim u vezi, Fondacija Konrad Adenauer Stiftung iz Njemačke sa sjedištem u BiH, na čelu sa direktorom Sven Petkeom, podržala je izgradnju i otvaranje memorijalnog kompleksa koji djeluje unutar Grada Sarajeva i koji je neophodan segment u izgradnji pomirenja.

Informativni centar o MKSJ Sarajevo ugostio Admiru Fazlić, autoricu knjige „Čovjek i fotografija. Fikret Alić – čovjek iza žice logora Trnopolje“ i Nihada Kreševljakovića, umjetničkog direktora Modula Memorije, 19.09.2022.

Ova knjiga upravo govori o istinitom životu jednog od žrtava torture Fikretu Aliću, zatočeniku čija je fotografija snimljena kroz žičanu ogradu logora *Trnopolje* obišla svijet 1992. godine i podsjetila na koncentracione logore iz Drugog svjetskog rata. Upravo zahvaljujući ispričanoj priči Fikreta Alića koji je preživio zarobljeništvo u logoru Keraterma i Trnopolje, u knjizi se detaljno opisuje agonija Fikreta Alića, ali i hiljada drugih nedužnih ljudi. Zločini protiv čovječnosti počinjeni u Prijedoru i njegovoj okolini imaju poseban značaj na putu osnivanja Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju (MKSJ). Tužilaštvo MKSJ je zločine u Prijedoru i njegovoj okolini označilo kao predmet svojih prvih istraga. Britanska TV ekipa ITN-a i Guardianu posjetile su Prijedor u augustu 1992. godine te dale informacije da su u logorima na području općine Prijedor počinjeni zločini. Upravo u poglavlju knjige „Logor Trnopolje i fotografija“ opisan je susret Fikreta Alića sa britanskom TV ekipom ITN-a i Guardianu u kojoj su bili Penny Marshal, Ian Williams i Ed Vulliamy.

Unutar svog djelovanja, Centar od početka pruža podršku i stavlja u fokus najosjetljivije kategorije društva – preživjele žrtve i njihove porodice, pružajući mogućnost da se kroz edukativnu i muzejsku komponentu doprinese vizualizaciji događaja te na taj način pruži prilika da žrtve koje su bile pogođene strahotama rata ispričaju svoju istinitu životnu priču i užase kroz koje su prošli.

Zahvaljujući autorici knjige „Čovjek i Fotografija Fikret Alić – čovjek iza žice logora Trnopolje“ Admiru Fazlić i zalaganju direktora Modula Memorije Nihada Kreševljakovića, bibliotekarski fond Centra dobio je na poklon više primjeraka spomenutih knjiga. Ova knjiga upravo govori o onima koji su preživjeli te strahote. Ta svjedočenja su vrlo potresna, a njihov značaj nemjerljiv.

Nadamo se da će ova publikacija omogućiti budućim generacijama da se upoznaju sa životima preživjelih žrtava, kao i da će podstaknuti mlade generacije da izučavaju rad Međunarodnog suda, jer je jako važno da rad suda bude dostupan u oblicima koji su pristupačni široj javnosti, kao što su dokumentarni filmovi, izložbe i knjige koji tematski prate istinite životne priče preživjelih.

U okviru međunarodne akademske razmjene Erasmus plus, prof. dr. Sanela Bašić, prodekanesa fakulteta Političkih nauka Univerziteta u Sarajevu posjetila Informativni centar, 24. 10.2022.

U okviru međunarodne akademske razmjene Erasmus+ program akademske mobilnosti na Fakultet političkih nauka Univerziteta u Sarajevu, upriličena je posjeta Informativnom centru i Vijećnici.

Delegaciju Univerziteta Goethnubrg činili su šefica Ureda za međunarodnu saradnju Viktorija Jendmyr, doktor Lilja Cajvert, Berina Mustafić i Kristian Wall koji su u okviru studijske posjete zajedno sa prof. dr. Sanelom Bašić, prodekanesom za međunarodnu saradnju FPN, obišli Informativni centar o MKSJ Sarajevo i Vijećnicu.

Održani sastanci

Služba za poslove Informativnog centra o MKSJ u periodu april – juni 2022. godine održala je sastanke s predstavnicima domaćih, stranih, fizičkih i pravnih osoba koji se bave međunarodnog humanitarnog prava, kao i s predstavnicima diplomatskih misija u BiH, u cilju predstavljanja mandata Informativnog centra MKSJ i razmatranja mogućnosti zajedničke saradnje:

- Direktorom Fondacije Konrad Adenauer Stiftung, g. Sven Petke,
- Velma Šarić, predsjednica i osnivačica NVO Centar za postkonfliktna istraživanja (CPI)

- Predstavnicima Mehanizma i partnerskih organizacijama: Rada Pejić Sremac, šefica za informativnu djelatnost Mehanizma, (online sastanak), Nataša Damjanović, direktorica video produkcije dokumentarnih filmova, Anisa Sućeska, projektna koordinatorica, Nemanja Stjepanović, istraživač u Programu Mehanizma za informiranje zajednica pogođenih sukobima pri Međunarodnom rezidualnom mehanizmu za krivične sudove u Hagu.
- Šejla Bratić, studio za grafički dizajn, OD Not Your Chibi za potrebe dodavanja novih sadržaja na stranici ICS i proširivanje sadržaja stranice: <https://ics-mksj-ba>
- Sastanak sa Rukovodiocem i uposlenicima JP Sarajevo u vezi realizacije postavke izložbe opsada Paula Lowe
- Sastanak sa Sanjinom Hamidićevićem, projektnim koordinatorom Udruženje gradi BiH – Jovan Divjak i direktorom organizacije Udruženje gradi BiH – Jovan Divjak
- Sastanak sa Almin Škrijeljkom, predsjednikom Udruženja Pravnika u vezi detalja organizacije Ljetne škole Pravnika za juli 2022. godine
- Sastanaka sa Sanjinom Hamidićevićem i prof. dr. Mithat Izmirlijom u vezi kreiranja kurikuluma za predavanje IX razreda osnovnih škola
- Sastanak sa Adisom Lukačom i mr. Darkom Šobotom sa Akademije Likovnih umjetnosti u vezi kreiranja izložbe na temu Opsada Sarajeva
- Sastanak sa umjetnikom Adisom Lukačem, i Šejlom Bratić u vezi kreiranja dodatnog sadržaja izložbe Haškog nasljeđa u Informativnom centru
- Sastanak sa Radom Pejić-Sremac, šeficom za informativnu djelatnost Mehanizma, (online sastanak u vezi kreiranja i inkorporiranja dokaznih predmeta u izložbu Centra kao dodatnog sadržaja, kontinuirano, novembra-decembar 2022. godine
- Održan Sastanak Savjeta gradonačelnice za aktivnosti Centra. Sastanku je prisustvovala gradonačelnica grada Sarajeva u prisustvu uposlenica, a tema sastanka je bila upoznavanje Savjeta sa aktivnostima Centra i upravnom organizacijom, 04.11.2022.

Sve gore navedene aktivnosti isključivo su realizirane od strane Službe za poslove ICS od strane zalaganja jedne uposlenice u Službi, Ismene Čaušević. Služba je, uz sve navedeno, pratila javne nabavke za potrebe ispred službe, učestvovala u kreiranju programa obilježavanja opsade Sarajeva i Srebrenice, učestvovala u kreiranju teksta Oduke obilježavanja Dana sjećanja na žrtve zločina protiv čovječnosti u Prijedoru i njegovoj okolini, učestvovala u apliciranju projekata i iznalaženju dodatnih sredstava i uštede, prisustvovala Komisijama Gradskog vijeća, postavljala informacije i vijesti na službenu stranicu Centra, organizirala sastanke sa partnerima Centra, kreirala programe rada za GV GS, učestvovala u nacrtu budžeta. Kreirala kurikulume za osnovne škole i osmišljavala sadržaje za osnovne škole, držala edukacije za studente i srednjoškolce, sada se sadržaj proširio i na osnovne škole. Učestvovala u dočeku inostranih delegacija. Pratila realizaciju ugovora ispred Grada sa partnerskim organizacijama kao i sve ostale aktivnosti po instrukciji i nalogu Gradonačelnice. Uz sve pobrojano, Služba će doprinijeti inovativnoj dopuni sadržaja muzejske postavke Centra kojom će se centar moći kategorisati u svjetske Centre i po pitanju edukacije mladih, ali i po pitanju tematskih sadržaja izložbe koji će zasigurno privući pažnju turista, inostranih delegacija iz svih gradova svijeta i doprinijeti pomirenju i što je najvažnije odati pijetet žrtvama i čuvati ih od zaborava.

Mandat za postavku izložbe

Prema tačkama 1.3. do 1.4. Memoranduma o razumijevanju za razvoj Informativnog centra u Sarajevu potpisanog između Grada Sarajeva i MKSJ (sada Mehanizam/MRMKS, kao pravni sljednik MKSJ-a) iz novembra 2016, mandat Informativnog centra o MKSJ Sarajevo je da pruži javnosti ažuriran, direktan i bezbjedan pristup svim javno dostupnim spisima MKSJ-a i arhivskom materijalu sadržanom u online bazama podataka MKSJ-a, kao i informiranje i edukacija javnosti o pitanjima ratnih zločina, doprinoseći tako procesu tranzicione pravde i jačanja vladavine prava u BiH i regiji uspostavljanjem snažne outreach komponente, uključujući: komponentu tranzicione pravde –

doprinos procesima tranzicione pravde i suočavanja s prošlošću organiziranjem raznih informativnih i edukativnih javnih događaja, komponentu podrške pravnim profesionalcima i civilnom društvu – aktivnosti na izgradnji kapaciteta usmjerene ka pravnim stručnjacima i grupama civilnog društva koji se bave ratnim zločinima pred domaćim sudovima u BiH i izložbena komponenta – prikaz rada MKSJ-a i sudova u BiH na donošenju presuda u predmetima ratnih zločina.

Informativni i obrazovni ciljevi izložbe uključuju:

- Objektivno i jasno informiranje o razlozima za uspostavljanje, radu i ukupnim rezultatima MKSJ-a;
- Sticanje boljeg razumijevanja prošlosti na temelju utvrđenih činjenica u presudama MKSJ-a, uključujući borbu protiv negiranja i sprječavanja revizionizma;
- Informiranje o pitanjima ratnih zločina, međunarodnom humanitarnom pravu i tranzicionoj pravdi;
- Stvaranje empatije prema žrtvama i očuvanje njihovog sjećanja;
- Prepoznavanje ratnih zločina kao gubitka za civilizaciju u cjelini, kao i za zemlje koje su bile direktno izložene ratu;
- Povećanje svijesti o opasnosti od mržnje, netrpeljivosti, radikalnih i secesionističkih pokreta i režima;
- Stavljanje u središte pažnje i drugih ratnih zločina, posebno genocid i holokaust;
- Promicanje mira, poštivanje ljudskih prava i vjerovanja u dostupnost međunarodne pravde;
- Širenje kritičkog promišljanja i intelektualne radoznalosti i povećanje osjećaja lične odgovornosti kod demokratskih građana.

Opći ciljevi projekta su sljedeći: doprinijeti procesima tranzicione pravde i suočavanja s prošlošću u BiH i regiji (na prostoru bivše Jugoslavije).

Specifični ciljevi projekta su sljedeći: razvoj izložbene komponente – prikaz rada MKSJ-a na putu prema utvrđivanju činjenica o ratnim zločinima počinjenim na području bivše Jugoslavije.

Idejni koncept izložbe

Izložba je konstruisana i postavljena u sarajevskoj Vijećnici – u prizemlju, desno od glavnog ulaza. Izložba će biti postavljena u tri odvojene, ali povezane prostorije i dodatnom holu, pored originalne sudnice MKSJ-a broj 2 dopremljene iz Haga i zajedno će činiti jedinstveni memorijalni kompleks.

Izložba prikazuje rad i doprinos Tribunala kroz predstavljanje svih 90 pravosnažno osuđenih lica za počinjene zločine razvrstanih po zemljama, a potom i prema regijama i gradovima unutar država u kojima su zločini izvršeni. Predstavljanje svakog pravosnažno okončanog predmeta sadržavat će informacije koje su izvađene iz baze podataka MKSJ-a, bez ikakvih izmjena sadržaja (broj predmeta, optužnica prema tačkama, statistike suđenja, sažetak konačne presude, kao i podatak o državi u kojima se izdržava kazna zatvora). Predstavljanje država, regija i gradova pružit će osnovne podatke o geografskom području sa mapama lokacija gdje su izvršeni zločini, kao i statističkim prikazom ljudskih i materijalnih gubitaka uzrokovanim počinjenim ratnim zločinima.

U ulaznom holu izložbenog prostora nalaze se osnovni podaci o Tribunalu, originalni tekst Rezolucije Vijeća sigurnosti UN-a, broj 827 kojom je osnovan Tribunal, opis/biće zločina za koje je sudio Tribunal preuzet iz njegovog Statuta. Također, tu su i fotografije sa sjednice Vijeća sigurnosti UN-a na kojoj je osnovan Tribunal, sa prvog suđenja, ceremonije zatvaranja MKSJ-a, prostora za publiku unutar MKSJ-a za vrijeme suđenja, kao i prikaz vanjskog i unutrašnjeg izgleda zgrade u kojoj je bilo sjedište Tribunala u Hagu. Centar je dodatno osnažio muzejsku komponentu tako što je postavio fotografiju Ceremonije zatvaranja Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju, kada je

predviđeno da pravno nasljeđe Tribunala preuzima Mehanizam za međunarodne krivične sudove u Hagu, koji će biti čuvar oba naslijeđa suda, jedan za Ruandu drugi za bivšu Jugoslaviju.

Drugi segment izložbene postavke je prikaz autentične sudnice broj 2. Tribunala u kojoj se sudilo licima optuženim za ratne zločine na području bivše Jugoslavije i koja je dopremljena direktno iz Haga nakon zatvaranja MKSJ-a. Ovim je Sarajevo postalo prvi grad nakon Nürnberga koji ima originalnu sudnicu jednog međunarodnog suda gdje su se održavala suđenja za ratne zločine.

U prostoriji sudnice mogu se vidjeti originalni mobilijar, pijedestal za sudije, zastor i zastava UN-a koja se nalazila u sudnici broj 2. u Hagu. Na autentičnim stolicama i stolovima u frontalnom dijelu prostora sjedili su članovi sudskih vijeća MKSJ-a, te stručno osoblje suda u redu ispod. Sa desne strane od sudskog vijeća sjedili su advokati odbrane optuženih i sami optuženi su sjedili u drugom redu. Lijeva strana od sudskog vijeća bila je namijenjena za sjedenje tužioca i njegovih saradnika. Svjedoci su sjedili na klupi preko puta sudskog vijeća i prije svjedočenja polagali su zakletvu čitanjem teksta koji se nalazi na samom stolu. Crnu sudsku odoru nosili su advokati odbrane, tužioci i stručno osoblje Suda, dok je crvena odora bila namijenjena isključivo za sudije. Izložena crvena odora je pripadala sudiji Faustu Pocar u koji je bio sudija Tribunala od februara 2001. godine, dok je u periodu od 2003. do 2005. godine obavljao i funkciju potpredsjednika suda, a u periodu od 2005. do 2008. godine bio je i njegov predsjednik. Sudija Pocar je za potrebe otvaranja Centra kao vid snažne podrške njegovom osnivanju i radu lično poklonio svoju sudačku togu u kojoj je sudio punih 17 godina. Na zidovima unutar prostora sudnice nalazi se vremenska linija koja prikazuje najznačajnije datume u radu Tribunala od njegovog osnivanja 25.05.1993. godine pa sve do zatvaranja 31.12.2017. godine, kao i prikaz organizacije MKSJ-a i krivičnog postupka pred Tribunalom. Dio prostorije posvećen je i fotografijama sa imenima predsjednika Tribunala i njegovim glavnim tužiocima. Unutrašnjost sudnice je dodatno obogaćena fotografijom jednog od suđenja u maloj sudnici na kojoj se mogu vidjeti advokati odbrane, i tužitelji i sudije Žalbenog vijeća na kome se nalazi jedan od bivših sudija MKSJ-a Ori.

Centralni dio izložbene postavke Centra je posvećen predstavljanju rada i doprinosa MKSJ-a kroz prikaz infografika za sva osuđena lica pred Tribunalom, a koji su razvrstani prema državama, regijama i gradovima unutar država gdje su počinili ratne zločine za koje su pravosnažno osuđeni. Najveći broj pravosnažnih osuđujućih presuda izrečen je za ratne zločine počinjene na području Bosne i Hercegovine.

Svaka infografika se sastoji od informacija o predmetu protiv svakog osuđenog lica i preuzeta je iz baze podataka MKSJ-a bez ikakvih modifikacija sadržaja, a što uključuje autentičan broj predmeta, tačke optužnice, presuda, kazna, statistika suđenja i podatak o zemlji u kojoj je osuđeno lice upućeno na izdržavanje kazne zatvora). Prateće fotografije, izvodi iz svjedočenja, izjave, kao i ostali izložbeni sadržaj u prostoru je preuzet iz baze MKSJ-a i kao takav je korišten kao dokazni materijal u postupcima koji su vođeni pred Tribunalom.

U konačnici, jedan dio izložbene komponente sadrži popis dostignuća Tribunala (Utvrđivanje činjenica, Pravda za žrtve, Pozivanje vođa na odgovornost, Individualizacija krivice, Prilika da se čuje glas žrtava, Jačanje vladavine prava). Također, ovaj segment muzejske postavke obogaćen je fotografijom pritvorske jedinice u kojoj se boravili pojedinci kojima se sudilo za ratne zločine. Tokom boravka u Tribunalu, pritvorske jedinice su bile urađene prema europskim standardima, gdje su se poštovala ljudska prava i slobode za sve osuđene koji su tu boravili i koji su imali pristup biblioteci, doktorskoj njezi, sali za vježbanje, čitaonici, prostoriji za muziciranje i učionicu. Sve su sobe bile opremljene sa ležajem i osnovnim higijenskim potrebšinama. Također, u maloj sudnici postavljena je i fotografija presuđenih osoba koji su procesuirani pred MKSJ i za koje je Pretresno vijeće suda izdalo međunarodne naloge za hapšenje, jer su se sumnjicali za počinjenje kaznenih djela zločina pred Tribunalom.

Informativni centar o MKSJ Sarajevo je u tekućoj godini okončao i tri značajne aktivnosti koje su dodatno ojačale mandat i djelovanje Centra. Tako je u cijelosti opremljena biblioteka Centra uz finansijsku podršku Fondacije Konrad Adenauer – Program Vladavine prava za Jugoistočnu Europu u vrijednosti od 5.000 EUR-a, te se sada u prostoru biblioteka nalaze sve dopremljene kopije dvojezičnih presuda MKSJ-a i vrijedna bibliotekarska građa Tribunala koja je dostupna javnosti, stručnoj i akademskoj zajednici za potrebe korištenja ili naučno-istraživačkog rada. Centar je od početka njegovog formiranja radio na opremanju i kapacitiranju opreme te je Služba za poslove Informativnog centra inicirala donacije od gradskih općina i diplomatsko-konzularnih predstavništava u BiH, organizirajući niz donatorskih sastanaka, jer je Memorandumom o razumijevanju predviđeno tokom prvih pet godina da se Centar finansira iz donatorskih sredstava. S tim u vezi, Služba za poslove Informativnog centra izvršila je nabavku nedostajuće opreme biblioteke, poštujući procedure i zakon o javnim nabavkama iz namjenskih sredstava koje je Općina Novi Grad Sarajevo donirala Informativnom centru, a koja su u skladu sa Ugovorom o donaciji broj: 01-14-7241/17 od 29.12.2017. godine, zaključenog između Grada Sarajeva i Općine Novi Grad Sarajevo, isključivo utrošena za nabavku tehničke opreme ili mobilijara za potrebe kapacitiranja Informativnog centra specificirane u prijedlogu Budžeta Centra koji je ujedno i sastavni dio ovog ugovora, a u skladu sa važećim propisom o javnim nabavkama. Tako da danas, biblioteka pored polica i namještaja posjeduje i 2 stolne lampe za čitanje za potrebe studenata i bibliotekara te merdevine koje će omogućiti sortiranje knjiga na police, a koje su planirane prvobitnim nacrtom biblioteke. Centar je od maja mjeseca 2022. godine bogatiji za publikacije Vladavine prava Udruženja pravnik i Pravnog fakulteta u Sarajevu, kao i publikacije Jovana Divjaka koje se sastoje od naslova „Ne pucaj“, „Ratni dnevnik Jovana Divjaka“ i „Fragmenti“. Unutrašnjost biblioteke dodatno je osnažena od aprila 2022. godine fotografijom arhiva Tribunala koja prikazuje fizički arhiv Haškog tribunala na čijim policama se čuva bogato arhivsko naslijeđe. Arhiv se sastoji od tri široke kategorije spisa MKSR-a, MKSJ-a i Mehanizma: sudski spisi, spisi koji nisu dio sudskih spisa, ali se odnose na sudski postupak, i administrativne spise. Sudski spisi su spisi predmeta koji su vođeni pred Međunarodnim sudovima, a koji potiču od sudskih vijeća, tužilaštva, odbrane, Sekretarijata, optuženih i trećih strana (npr. države, amici curiae). Oni uključuju: podneske (odnosno naloge i odluke koje je donio sud i zahtjeve, odnosno podneske strana u postupku i subjekata koji nisu strane u postupku), dokazne predmete prihvaćene kao dokaze, transkripte i audio-vizualne snimke sudskih pretresa. Spisi koji se odnose na sudski postupak obuhvaćaju spise koji dokumentuju istrage, krivično gonjenje, pritvor optuženih, zaštitu svjedoka i izvršenje kazni. Administrativni spisi dokumentuju pomoćne funkcije ad hoc međunarodnih sudova i Mehanizma, kao što su kadrovski i finansijski poslovi i poslovi nabavke. Spisi koji se još uvijek aktivno koriste, uključujući i zbirku dokaza tužilaštva, još uvijek nisu pohranjeni u arhivi.

Planirane aktivnosti:

Pored gore navedenih aktivnosti, Centar planira i proširenje sadržaja muzejske postavke gdje će se u prostoriji za svjedoke ubaciti dva touch panela koji će biti isključivo korišteni za pretragu baze podataka i dokumentarnih filmova Tribunala i službene stranice Informativnog centra. Uz to će se uraditi 10 postamenata koji će sadržavati replike dokaznih predmeta koje su pronađene u različitim regijama u kojima su počinjeni zločini. Međunarodni krivični sud za Ruandu (MKSR) i Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju (MKSJ) postavili su temelje savremenog međunarodnog krivičnog pravosuđa. Njihove arhive, koje su sada u nadležnosti Mehanizma, sadrže na hiljade sudskih spisa, uključujući i dokumente koje su podnijele strane u postupcima i treće strane, dokazne predmete uvrštene u dokaze tokom suđenja, transkripte postupaka, fotografije i audio-vizualne snimke pretresa. S tim u vezi, proširenje sadržaja izložbe pružit će pogled kroz odškrinuta vrata tih arhiva. Replike predmeta koji će se predstaviti u Sobi za svjedoke, ilustrirat će raznolikost sadržaja arhiva i dokumentiranih pravosudnih postupaka, dok će u isto vrijeme približiti i prikazati specifične događaje koji su dio šireg konteksta. Ovakav vid izložbe će pomoći da se na opipljiv način prikaže sva

kompleksnost događaja koji su se odigrali u Ruandi i na području bivše Jugoslavije, ali i šire. Centar će aplicirati putem javnog poziva te izložba će se realizirati kada se sredstva odobre. Izložba će se raditi u saradnji Centra sa partnerskim organizacijama, a ovakav sadržaj će dodatno zainteresirati turiste. Međutim, najbitnije je da će se ovakvi sadržaji koristiti kao edukativno-vizualna alatka za predavanje mlađih generacija.

Centar je u saradnji sa KAS-om, ured u BiH, realizirao printanje fotografija Paula Lowea kao dijela izložbe obilježavanja 30 godina od opsade i kateringa za posjetioce i goste. KAS je uložio 13.000,00 eura, gdje je Grad postigao veliku uštedu.

KAS će podržati i kreiranje tematske izložbe: „*Opsada Sarajeva viđena očima mladih umjetnika*“ kojom je znatno obogaćen program obilježavanje opsade Sarajeva u 2023. godini, u iznosu od 4.000,00 eura, gdje je Grad opet postigao znatnu uštedu.

Zaključna razmatranja

Informativni centar otvoren je za posjetioce radnim danima u periodu od 08:00 do 16:00 sati. U odnosu na period pandemije možemo reći da je broj posjetilaca znatno povećan te je u 2022. godini zabilježen porast posjeta. Za period od aprila do juna 2022. godine, Centar je posjetilo 70-ak ljudi dnevno. U martu mjesecu bilo je 1760 posjeta, u aprilu 1760, dok je u maju mjesecu 3435 posjetilaca posjetilo Centar i Vijećnicu.

Posjetioci pokazuju veliki interes za ratne sukobe na području BiH, opsadi glavnog grada i genocidu, a naročito pokazuju interes za obilazak autentične sudnice Haškog tribunala. Sve češće izražavaju interes za pretraživanje baze podataka arhiva i upoznavanje s dijelom outreach programa u kome su sadržani dokumentarci o ratnim zločinima počinjeni na teritoriji bivše Jugoslavije.

Centar u 2022. godini broji oko ukupno 500 posjeta studenata i osnovaca koji su prošli edukaciju i predavanja. Pored toga, posjete turista su u porastu. Zabilježen je i veliki broj posjeta međunarodnih delegacija Centru. Ne uzevši u obzir posjete turista, Centar bilježi 800 posjeta delegacija i gostiju drugih gradova u 2022. godini.